

متن پرسش

سلام علیکم: استاد عزیز، من به نظر و تحلیل خودم که شاید تلقی شود تعبیرم، تعبیر تند و غیر منصفانه و کوتاه بینانه و یک تعبیر بدون طرح کلان است، معتقدم روح و سیر حاکم بر عالم و تمدن مدرنیته علی‌الخصوص در دوره معاصر، روحی و سیری است که حق و قدسیت در حجاب و تنگنا رفت و سیر تمدن مدرنیته، سیر ایجاد حجاب برای حق و عالم قدس و معناست و علیرغم اینکه متفکران و پدران عقل مدرن اعم از بیکن و دکارت و کانت و آگوست کنت سعی شان در جوامع غرب مبتنی بر ایجاد مسیر تفکر و تعقل و ایجاد یک روح تاریخی پس از دوره غرب مسیحی و دوره کلیسا و اعصار پیش از مدرنیته بود ولی مسیری که گشودند مسیر حجاب حق و عدم انس با عالم معنا و حتی نحوی از قناعت به آنچه در نظرش می‌رسد است و قرار گرفتن در گردونه ای است که با روح معرفت دینی فاصله دارد و الان هم که دیگر متفکرین مدرنیته رسماً از پایان تاریخ و جنگ تمدن‌ها می‌گویند و این بحث صریح‌تر شده است. این نظر و تحلیل شخصی من هست و همانطور که عرض کردم ممکن است تلقی شود دیدگاه جدلی و ایدئولوژیک منفی است و حتی تند و با نگاه سطحی است ولی به نظرم اگر نخ متصل کننده اجزای تمدن مدرن به هم که همان روح این تمدن و فرهنگ است را ببینیم، تاریخ و سیر مدرنیسم بسوی حجاب معرفت دینی و معرفت حکیمانه و حتی معتقدم اینکه متفکرین مدرن گفتند ما پیش از مدرنیته با دین عالم را تفسیر می‌کردیم و حالا دوره آن خبر و مکتب گذشته است و طرح انسان ابزارساز به قصد تصرف در طبیعت جهت ارضای حال درونی خویش و با رویکرد سوبژه شدن اتفاق افتاد دقیقاً با روح معرفت و حکمت دین به تعارض می‌رسد و تقدم بر طرح کلان خداوند و انبیاء عظام است و دقیقاً تقدم بر نبی طرح کلان نبی خدا است که در آیه اول سوره حجرات نسبت به آن تذکر و انذار داده شده است.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: مسلّم سیر فرهنگِ مدرنیسم که غیر از عقل تکنیکی و روحیه‌ی تمدنی است، به گفته‌ی خود متفکران غربی، در دست شیطان قرار گرفت و جلو آمد و این غیر از تولد بشری است که می‌خواست «اِلیا» را به تاریخ خود برگرداند تا استعدادهای عالم را فراروی کند هرچند آن روح تا حدّی گرفتار گشتل شده، ولی نباید آن تولد را نادیده گرفت، همان‌طور که جهان بشری تولد انسانی که در ایران بناست خداوند را به تاریخ برگرداند؛ نباید نادیده بگیرد. موفق باشید